

Green Care -toimintatapa

Kirsi Jokela

16.11.2017

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 Rovaniemi

 Luke
LUONNONVARAKESKUS

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

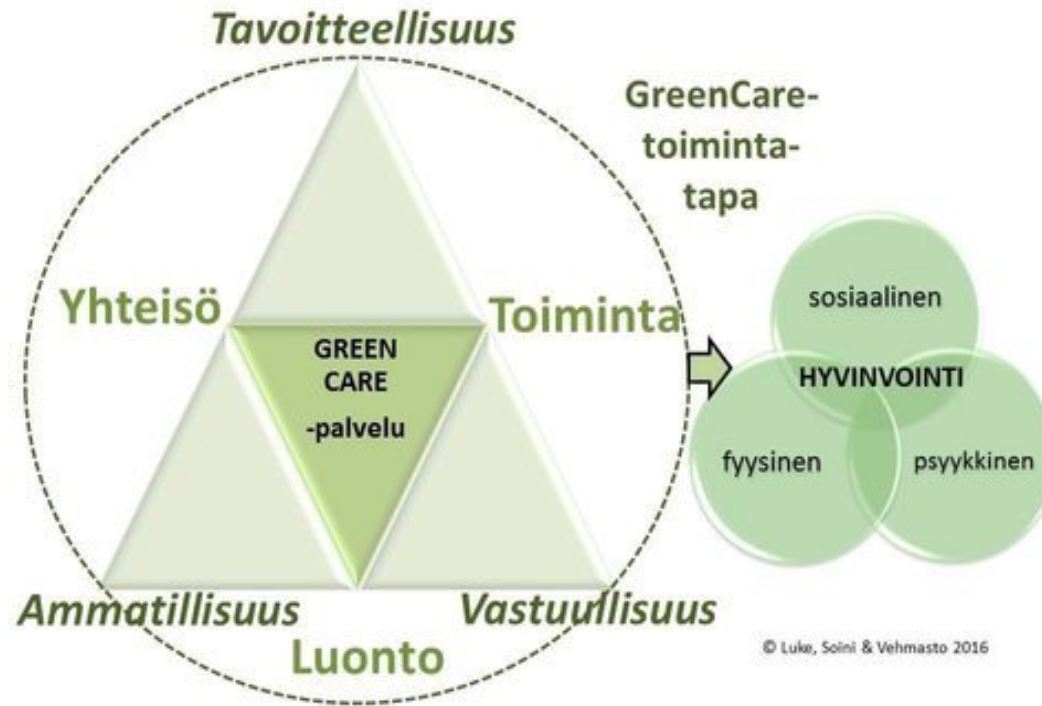
Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Green Care –toiminnan ydin

- paluu vanhaan → kiinnostus maaseutu ympäristön ja terveyden väliseen suhteeseen lisääntynyt 2000-luvun alusta lähtien
- GC on aktiivinen interventio, joka tavoitteena on parantaa ja edistää hyvinvointia
- käytännössä GC integroituu hoiva-, hoito- ja kasvatuspalveluihin
- tavoitteet ja toteutus asiakkaan tarpeen mukaan
- luontoavusteisilla menetelmillä erilaistettu palvelu tuo lisäarvoa asiakkaalle ja hänen läheisilleen, palveluntuottajalle, lähiympäristölle tai yhteiskunnalle

GC –toiminnan ydinelementit ja ehdot

<http://www.gcfinland.fi/green-care/>

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Elementit

Luonto

- luontoyhteyden rakentaminen
- terapia-, hoito- tai ohjaustilanne tapahtuu luontoympäristössä tai siinä käytetään luontoelementtejä
- helpottaa, vahvistaa tai nopeuttaa tavoitteiden saavuttamista
- sijainti, koko, määrä tai laatu ei ole oleellista
  - à pienikin voi olla merkityksellistä
- luontokokemuksen merkitys vaihtelee yksilökohtaisesti

...ää kasvua ja työtä -ohjelma

Toiminta

- myönteinen vaikutus, tekemistä ja taitojen harjoittelemista
- luonnossa, luonnon kanssa, luonnon hyväksi
- luonto tarjoaa virikkeitä ja aktivoi
- kaikki aistit käytössä
- suunnitellaan ja mitoitetaan tarpeen mukaan
  - rauhoittava ympäristö → olemista, hiljentymistä, havainnointia
  - aktiivinen vuorovaikutus luonnon kanssa → viljely, puutarhanhoito, marjastaminen
- ei suorittamista ja onnistumisen pakkoa → riittävyden kokemus

Yhteisö

- vuorovaikutus ympäristön ja toisten ihmisten kanssa
- nähdyksi tuleminen
- paikka ja tarve jokaiselle
- sosiaalinen tuki
- paikkaan kuulumisen tunne
- osallistuminen ja vastuunotto → aktiivinen kansalaisuus

Luontoavusteiset menetelmät maahanmuuttajien kotoutumisessa

- uudessa kotimaassa paljon epävarmuutta ja järjesteltävää, vaatii aikaa ja voimia
- tarvitaan lisää tietoa maahanmuuttajien luontosuhteesta
- onko luonto este vai mahdollisuus kotoutumiselle?
- sosiaalinen turvallisuus → luonto voi olla mukana prosessissa kohti parempia elämisen edellytyksiä
- luontotietoutta pitäisi jakaa heti alussa
  - kiinnostus ja uteliaisuus uusissa olosuhteissa
  - jos ihmiset jäävät pitkäksi aikaa koteihinsa, heitä on vaikeampi saavuttaa
- olennaista on toimia maahanmuuttajien kanssa, ei heidän puolestaan

Kestävä kehitys ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Luontoympäristön merkitys

- palauttava, elvyttävä vaikutus
- mahdollisuus henkilökohtaiseen luontosuhteeseen
  - ihmiset nähdään yksilöinä, saavat kehittyä omista lähtökohdistaan
  - luonto määrittyy tietyn sosiaalisen ja kulttuurisen taustan kautta, huomio kiinnittyy erilaisiin asioihin
  - yksilöllinen kokemus:elämys, outous, pelko,...
- vapaa ympäristö, sosiaalinen kohtaamispaikka
  - luonto innostaa ihmistä toimintaan, rohkaisee vuorovaikutukseen, lisää tarpeellisuuden tunnetta
- aktiviteetit tilanteen ja jaksamisen mukaan
- huomio rajoitteista vahvuuksiin, erilaisuuksista samanlaisuuksiin

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Toiminta

- monipuolinen toiminta aktivoi, mahdollisuus löytää omia kiinnostuksen kohteita, uusien taitojen oppiminen
- alueellinen ja paikallinen yhteistyö
  - järjestöt ja yhdistykset mukana
- käytännön aktiviteetteja
  - yleismaailmallisia: puutarhaviljely, kalastus, sienestys
  - tutustumiskäynnit, retket, leirit
  - pyöräily, hiihto, luistelu, veneily, kiipeily
  - yksilö-/joukkuelajit
  - kohdennetaan eri ryhmille
- mahdollisuus kokeilla
- vaatetus ja muu varustus

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Yhteisö

- toiminnassa ammattilaisia ja maallikoita → auttajia ja tukihenkilöitä
- ihmiset kohdataan ilman ennakkoluuloja
- toiminnan lomassa tapahtuva vapaamuotoinen vuorovaikutus merkityksellistä
  - yhteinen positiivinen kokemus
- passiivisuuden sijaan tarjotaan vastuuta ja luottamusta
- ei valmiita paketteja
  - à tarvitaan yhteistyötä kohderyhmien kanssa
  - à itsensä hyödylliseksi kokeminen → aktiivinen osallisuus yhteisössä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Huomioita, kokemuksia, suosituksia

- lisää tietoa luonnosta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista
- alueitten/kohteitten saavutettavuus, kulkuyhteydet
- ihmisten kohtaaminen kasvotusten
- joku näyttää miten toimitaan
- ulkomaalaistaustaisia henkilöitä luonto-oppaiksi
- toimintaa eri ryhmille (miehet, naiset, nuoret, ikäihmiset)
- lapset mukaan → aktivoivat aikuisia
- verkoston luominen vaatii aikaa
- hyvien käytäntöjen jakaminen

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

- talvisen luonnon mahdollisuudet
- luontoharrastusten jatkuvuus?
  - omatoimisuus, uskallus lähteä luontoon
  - sukulaiset ja ystävät mukaan
- terveysvaikutukset ja tieto luonnosta à ympäristötietoisuus
  - miten yhteiskunta toimii ympäristöä huomioiden (ympäristökuormitus, kierrätys, luonnonsuojelu)

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Green Care sosiaalisena innovaationa

- tavoitteena turvata palveluita ja luoda uusia elinkeinomahdollisuuksia maaseudulle
- maatiloilla tapahtuva kuntouttava toiminta
  - vastaa maatalouden rakennemuutokseen
  - tilojen monialaistuminen
- eri alojen ja sektoreiden yhteistyötä
  - horisontaalinen taso: yrittäjät ja kunnan sosiaalitoimi, terveydenhoidon, kasvatuksen/koulutuksen ammattilaiset
  - vertikaalisesti: valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

- ”Vihreä integraatio”
  - tietoisuus maaseudun mahdollisuuksista
    - työpaikkojen monimuotoisuus
  - maahanmuuttajien taitojen ja osaamisen tunnistaminen (maatalous, raaka-aineiden jatkojalostus)
  - lähi- ja luomuruoan kysyntä
    - yrittäjäys, uudet tuotteet ja palvelut
  - kaupunkiviljely

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Med andra ögon, Naturmöten med invandrare
<https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/620-5808-1.pdf>

Nature-based integration Nordic experiences and examples
<https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1099117/FULLTEXT01.pdf>

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma